

ÚTVAR HLAVNÉHO ARCHITEKTA MESTA ŽILINA

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva v Žiline

Číslo materiálu: ____/2021

K bodu programu

VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE Č. /2021 O PODMIENKACH VÝBERU PAMÄTIHODNOSTÍ MESTA A ICH ZÁPISĚ DO ZOZNAMU PAMÄTIHODNOSTÍ MESTA ŽILINA

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál prerokovaný:

Komisia územného plánovania a výstavby
Komisia kultúry, CR a miestneho rozvoja

Predkladá:

Ing. arch. Rudolf Chodelka
riaditeľ ÚHA

Zodpovedný za vypracovanie:

Ing. arch. Rudolf Chodelka
riaditeľ ÚHA

Žilina, február 2021

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. __/2021

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

Schvaľuje

Všeobecne záväzné nariadenie mesta Žilina o podmienkach výberu pamätihodností mesta a ich zápise do Zoznamu pamätihodností mesta Žilina.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Ústava SR v článku 44 v bode 2 ukladá každému povinnosť „...chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo“. Uznesením NR SR č. 91/2001 bola schválená Deklarácia o ochrane kultúrneho dedičstva. V tejto deklarácii sa konštatuje, že „kultúrne dedičstvo SR je nenahraditeľným bohatstvom štátu a jeho občanov...“ a definuje pojem kultúrne dedičstvo. V čl. 3 deklaruje, že „ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom a vykonáva sa na základe rešpektovania individuálnych práv a slobôd občanov“.

Podľa §14 ods.4) zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov: „Obec môže rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce. Do evidencie pamätihodností obce možno zaradiť okrem hnutelných a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. Zoznam evidovaných pamätihodností obec predloží na odborné a dokumentačné účely krajskému pamiatkovému úradu; ak ide o nehnuteľné veci, predloží zoznam aj stavebnému úradu.“

Na území mesta Žilina sa nachádzajú hnutelné a nehnuteľné veci, ktoré nie sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky ako Národné kultúrne pamiatky, ale ktoré majú pre mesto a jeho obyvateľov svoju či už historickú, architektonickú a pamätnú hodnotu.

Mesto Žilina malo dňa 25.06.2007 prijaté Všeobecne záväzné nariadenie č. 4/2007 o podmienkach výberu pamätihodností mesta a ich zápise do Zoznamu evidovaných pamätihodností mesta Žilina a následne menovanú Komisiu pre pamätihodnosti mesta. Počas jej činnosti boli za pamätihodnosti mesta vyhlásené:

- uznesením MsZ v Žiline č.149/2008:
 1. Dom smútku,
 2. Krytá plaváreň,
 3. Športová hala,
 4. Spojené elektrárne SZ Slovenska,
 5. Ciachovňa,
 6. Mestská vila na Háľkovej ulici,
 7. Obytný dom na Námestí požiarnikov a
- uznesením MsZ v Žiline č.108/2009:
 8. Továreň na zápalky – Samuel Wittenberg a syn,
 9. Obytný dom Wittenberga,
 10. Mestské divadlo,
 11. Dom odborov,
 12. Základná škola Romualda Zaymusa.

Organizačnými zmenami na Mestskom úrade činnosť komisie postupne zanikla. Otázka znovuvytvorenia a obnovenia činnosti vyplynula zo zriadenia Útvaru hlavného architekta mesta Žilina (ďalej len ÚHA). Z dôvodu veľkého časového odstuhu a zmenám v pôvodnom VZN č.4/2007 pristúpil ÚHA k príprave nového VZN o podmienkach výberu pamätihodností mesta a ich zápise do Zoznamu pamätihodností mesta Žilina.

ÚHA v rámci svojej činnosti vyplývajúcej zo zriaďovacej listiny vypracoval v súlade s vyššie citovaným dokumentmi a Metodickým usmernením MK SR predkladaný Návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta (ďalej len VZN). Návrh VZN bol vypracovaný v spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom v Žiline.

Cieľom tohto VZN je stanoviť pravidlá a postupy, na základe ktorých sa budú hnutel'né a nehnuteľné veci vyhlasovať za pamätihodnosť mesta a zapisovať do Zoznamu pamätihodností mesta. Publikáciou a zverejňovaním prispieť k ich lepšej prezentácii a informovanosti verejnosti, ako aj zvyšovaniu kultúrneho povedomia obyvateľov mesta. VZN umožňuje vlastníkom pamätihodností mesta bezplatnú odbornú metodickú pomoc pri ich údržbe, obnove a pod.

Materiál je v súlade so Štatútom mesta Žilina a právnymi predpismi Slovenskej republiky.

Dopad navrhovaného VZN je z pohľadu rozpočtu mesta Žilina neutrálny.

Komisia územného plánovania a výstavby odporúča predložený materiál schváliť a odporúča aby pre objekty v tomto zozname ktoré svojou architektonicko-urbanistickou hodnotou sú vhodné pre zápis do Zoznamu pamiatok Slovenska, iniciovali konanie pre ich vyhlásenie za Pamiatkové objekty.

Komisia kultúry, CR a miestneho rozvoja s predloženým návrhom súhlasí a odporúča ho MZ prerokovať a schváliť.

Mesto Žilina na základe samostatnej pôsobnosti podľa článku 68 Ústavy Slovenskej republiky, podľa § 6 ods. 1, §4 ods.3 písm. f) a §4 ods.3 písm. o) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade s § 14 ods. 4) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov vydáva toto

VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE **č. .../2021**

O podmienkach výberu pamätihodností mesta a ich zápise do Zoznamu pamätihodností mesta Žilina

ČASŤ PRVÁ **ÚVODNÉ USTANOVENIA**

Článok 1 **Účel nariadenia a rozsah platnosti**

1. Toto všeobecne záväzné nariadenie (ďalej len „VZN“) upravuje podmienky výberu, zápisu do Zoznamu pamätihodností mesta a ochrany pamätihodností mesta.
2. Cieľom tohto VZN je vyhlásiť pamätihodnosti mesta a schváliť ich evidenciu v záujme ochrany kultúrohistorickej hodnoty pamätihodností, zachovanie a zlepšovanie ich stavu pre budúce generácie.
3. Toto VZN platí pre územie mesta Žilina.

Článok 2 **Vymedzenie pojmov**

1. Pamätihodnosť mesta podľa tohto VZN je hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, ktorá nie je zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky, ale ktorá má pre mesto svoju historickú, architektonickú, urbanistickú, krajinnú, kultúrnu, výtvarnú, umelecko-remeselnú, spoločenskú, vedeckú alebo technickú hodnotu (ďalej len „hodnotu“).
2. Pamätihodnosťou mesta môžu byť okrem toho aj:
 - a) kombinované diela prírody a človeka,
 - b) historické udalosti,
 - c) názvy ulíc, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam mesta,
 - d) zemepisné názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam mesta,
 - e) katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam mesta.
3. Hodnota pamätihodnosti mesta je súhrn významných historických, architektonických, urbanistických, krajinných, kultúrnych, výtvarných, umelecko-remeselných, spoločenských, vedeckých alebo technických hodnôt.¹⁾
4. Zoznam pamätihodností mesta je súbor hnutelných vecí a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa tohto VZN za pamätihodnosť mesta (ďalej aj ako „Zoznam“).
5. Ochrana pamätihodnosti mesta je súhrn činností a opatrení zameraných na identifikáciu, výskum, evidenciu, zachovanie, obnovu, reštaurovanie, regeneráciu, využívanie a prezentáciu pamätihodností mesta.

¹⁾ §2 ods.2 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu

6. Proces o vyhlásení a zápise pamätihodnosti mesta do zoznamu pamätihodností mesta je podľa tohto VZN proces činností, ktorý začína podaním návrhu na zápis a končí zapísaním, resp. nezapísaním do Zoznamu.

ČASŤ DRUHÁ **VÝBER PAMÄTIHODNOSTÍ A ICH ZÁPIS DO ZOZNAMU**

Článok 3 **Mesto Žilina**

Mesto Žilina:

- a) utvára všetky podmienky potrebné na zachovanie, ochranu, obnovu a využívanie pamätihodností mesta na území mesta,
- b) zabezpečuje bezplatné zverejnenie pamätihodností mesta na svojej internetovej stránke,
- c) zabezpečuje označenie pamätihodností mesta,
- d) schvaľuje Zoznam,
- e) dbá, aby vlastníci pamätihodností mesta konali v súlade s týmto VZN,
- f) podporuje iniciatívy občanov a občianskych združení pri ochrane pamätihodností mesta,
- g) vypracúva Zoznam a vedie jeho evidenciu,
- h) spolupracuje s občianskymi združeniami a nadáciami zriadenými na záchranu, využívanie a prezentáciu pamätihodností mesta.

Článok 4 **Zoznam pamätihodností mesta**

1. Zoznam pamätihodností mesta vedie Útvar hlavného architekta mesta Žilina (ďalej len „ÚHA“).
2. ÚHA vedie evidenciu pamätihodností mesta buď v klasickej forme (napr. v podobe matričnej knihy) alebo s využitím nástrojov výpočtovej techniky.
3. Evidencia pozostáva z:
 - a) registrov (zoznamu),
 - b) príloh (fotografie, historické fotografie, mapy, historické mapy, kresby a iná grafická dokumentácia, fotokópie dokumentov, textový popis objektu, predmetu, udalosti, osobnosti),
 - c) dokladov, na základe ktorých boli veci zapísané do evidencie pamätihodností mesta (návrh na zápis, stanoviská odborných orgánov, inštitúcií, uznesenie mestského zastupiteľstva).
4. ÚHA predloží Zoznam na odborné a dokumentačné účely krajskému pamiatkovému úradu; ak ide o nehnuteľné veci, predloží Zoznam aj stavebnému úradu ²⁾.

Článok 5 **Zápis do Zoznamu**

1. ÚHA vypracuje návrh na vyhlásenie veci za pamätihodnosť mesta z vlastného podnetu alebo na podnet právnickej osoby alebo fyzickej osoby.
2. Podnety na vyhlásenie hnutelných alebo nehnuteľných vecí za pamätihodnosť mesta a ich zápis do Zoznamu môžu právnické alebo fyzické osoby podávať na ÚHA.
3. ÚHA zapíše do Zoznamu hnutelnú vec alebo nehnuteľnú vec, ktorá má historickú, architektonickú, urbanistickú, krajinnú, kultúrnu, výtvarnú, umelecko-remeselnú, spoločenskú, vedeckú alebo technickú hodnotu, na základe uznesenia mestského zastupiteľstva.

²⁾ § 14 ods. 4) zákona č.49/2002 Z.z, o ochrane pamiatkového fondu

4. Vlastník hnuteľnej veci alebo nehnuteľnej veci navrhutej na vyhlásenie za pamätihodnosť mesta bude o tom informovaný do 30 dní od vypracovania návrhu.
5. ÚHA bezodkladne zašle informáciu o vyhlásení alebo o zamietnutí vyhlásenia veci za pamätihodnosť mesta vlastníkovi veci, Krajskému pamiatkovému úradu Žilina a ak je vyhlásená za pamätihodnosť mesta nehnuteľná vec, aj stavebnému úradu.

Článok 6

Zmena alebo zrušenie zápisu pamätihodnosti mesta v Zozname

1. Ak nastanú nové skutočnosti, môže mestské zastupiteľstvo na návrh ÚHA, ktorý zapísal pamätihodnosť mesta do Zoznamu tento zápis zmeniť alebo po zániku hodnôt pamätihodnosti, na základe ktorých bola do Zoznamu zapísaná, aj zrušiť.
2. Oznámenie o zmene, respektíve zrušení zápisu pamätihodnosti mesta v Zozname podľa ods.1) zašle ÚHA aj orgánom, ktorým zaslal oznámenie o zápise.

Článok 7

Práva vlastníka

Vlastník pamätihodnosti mesta má právo:

- a) požiadať ÚHA o bezplatné poskytnutie odbornej a metodologickej pomoci vo veciach ochrany pamätihodnosti mesta,
- b) požiadať mesto o finančný príspevok na zachovanie hodnoty pamätihodnosti mesta.

Článok 8

Obnova nehnuteľných pamätihodnosti mesta

Obnova nehnuteľnej pamätihodnosti mesta podľa tohto VZN je súbor činností, ktorými sa vykonávajú stavebné činnosti, údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia nehnuteľnej pamätihodnosti mesta alebo jej časti.

ČASŤ TRETIA

ZRUŠOVACIE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 9

Zrušovacie ustanovenia

Týmto všeobecne záväzným nariadením mesta Žilina sa ruší Všeobecne záväzné nariadenie mesta Žilina č.4/2007 v znení Všeobecne záväzného nariadenia č.6/2010 o podmienkach výberu pamätihodnosti mesta a ich zápisu do Zoznamu evidovaných pamätihodností mesta Žilina.

Článok 10

Záverčné ustanovenia

1. Toto všeobecne záväzné nariadenie bolo schválené Mestským zastupiteľstvom v Žiline dňa2021.
2. Toto všeobecne záväzné nariadenie nadobúda účinnosť 15-tym dňom od vyvesenia na úradnej tabuli mesta Žilina, t.j.2021.

Mgr. Peter Fiabáne
primátor mesta Žilina